

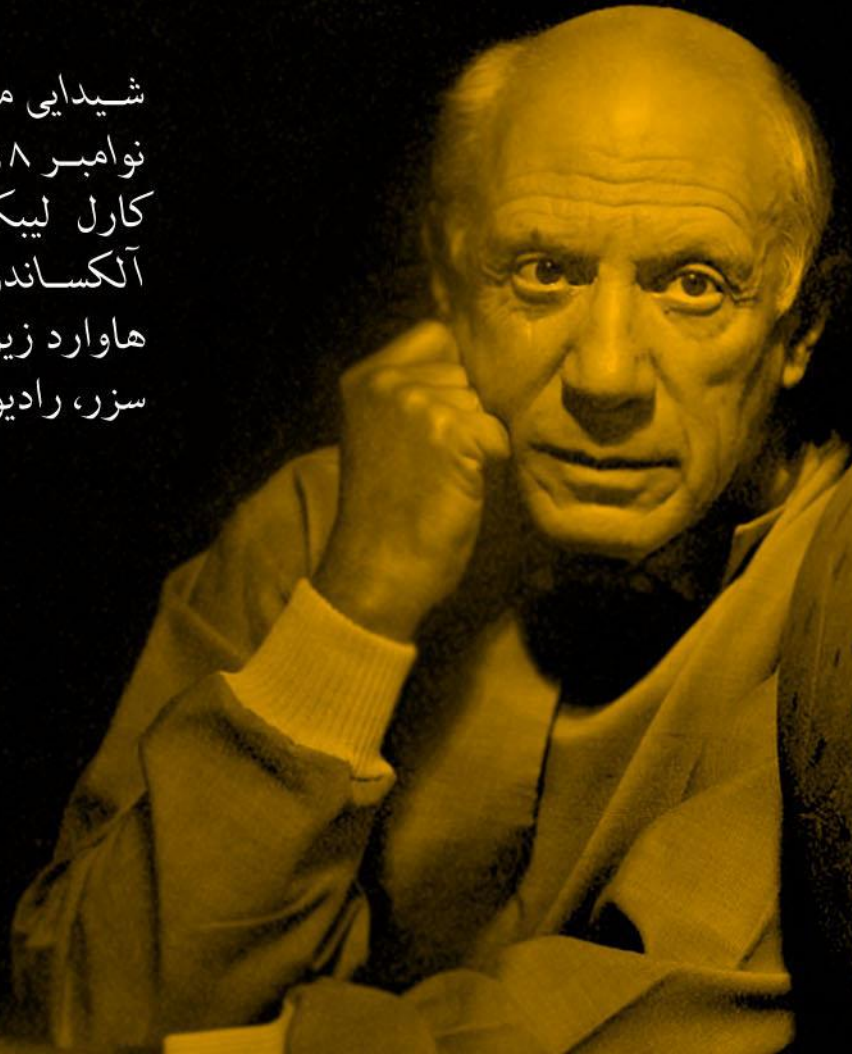
دفتر فرنگ

۴

رضا اسپیلی

درباره‌ی:
گراوورهای فرانس مازرل، لیلولی،
آلفرد دوبلین، رمان والنشتاین، فیلم
راهروی شیطان، آنتونی مان،
تیلوریسم، فیلم مستند، فرانسواز
داویس، لخ کووالسکی، انی
کوهن-سولال، پیکاسو

شیدایی مرد، رومن رولان، رمان
نوامبر ۱۹۱۸، رزالوکزامبورگ،
کارل لیکنشت، رمان برلین
آکساندر پلاتز، مک‌کارتیسم،
هاوارد زین، آندره سیتروئن، امه
سزر، رادیو فرانس کولتور

جامعه‌ی فرانسه از دیرباز مأمن پر جنب و جوش هنرها و علوم بوده است. چه بسیار جنبش‌ها و سبک‌های ادبی و هنری و علمی که از این کشور برخاسته‌اند. گذر روزگار از شدت و حدت این جنب و جوش نکاسته است.

نگارنده‌ی این وجیزه‌ها که به مرور منتشر و با عنوان «دفتر فرنگ» به شما تقدیم می‌شود، مانند هر ذهن مشتاق و جست‌وجوگری، از دیدن این پویایی به شغف آمده و خوش‌تر آن دید که شادمانی‌ش را با ذهن‌های بی‌شمار مشتاق و جست‌وجوگر در ایران شریک شود.

نوشته‌ها به اختصار به معرفی رمان‌ها، کتاب‌ها (بیشتر در زمینه‌ی علوم انسانی و ادبیات و هنرها) و فیلم‌ها می‌پردازند. گاه به نکته‌های مشترک دو یا چند کتاب یا یک کتاب و یک فیلم در قالب یک نوشته اشاره شده. در همه‌ی موارد کوشش شده تا اختصارِ متن حفظ شود اما نکته‌های مهم و اساسی آثار از قلم نیفتند. گمان می‌رود که بیشتر آنچه در اینجا معرفی می‌شود به فارسی ترجمه نشده باشد اما این چیزی را تغییر نمی‌دهد، چراکه هدف آشنایی خواننده‌ی ایرانی با نبض تپنده‌ی فرهنگ در یکی از کانون‌های فرهنگی امروز دنیاست. چه بسا از این رهگذر نکته‌یی در ذهنی یا شوقی در جانی برانگیزد. اگر اندکی از پویایی فضای اینجا به آنجا منتقل شود که چه بهتر!

کتاب/گراوور

دیدن گراوورهای فرانس مازرل، که استاد بی‌بدیل این هنر است، همیشه لذت‌بخش خواهد بود. شیدایی مرد، داستان روایت شده با بیست و پنج گراوور روی چوب، از تولد تا جوخه‌ی اعدام یک کارگر شورشی است. کارها از فضای سرکوب‌خشن اعتصاب‌های کارگری در دوره‌ی جنگ جهانی ملهم هستند. فرانس مازرل این شیوه‌ی هنری را برگزید چون معتقد بود «نسبت به نقاشی راحت‌تر بازتولید می‌شود، بیان سراسر است تری دارد و در دسترس تعداد بیشتری از افراد هست». او به گواهی آثارش اگر خلق کرد از فلاکت و جنون زمانه‌اش خلق کرد.

Un roman sans paroles

25 images
de la Passion
d'un homme

Préface de
Thomas
Ott

FRANS
MASEREEL

LES ÉDITIONS MARTIN DE HALLEUX

کتاب دوم شامل گراووری است که مازرل برای کتاب لیلولی رومن رولان کشیده و به او هدیه کرده است. لیلولی اثری تمثیلی و کمی بدبینانه است که رولان در بحبوحه‌ی جنگ نوشته و از فضای سرد و تیره‌ی آن تاثیر پذیرفته. مازرل و رولان در سویس و در محافل ضد جنگ با یکدیگر ملاقات کردند و دوستی ماندگاری شکل دادند.

ROMAIN ROLLAND

LILULI

Romain Rolland et Frans Masereel, *Liluli*, Le temps des cerises, Montreuil, 2015.

لایلی

DE ROMAIN ROLLAND SERA RE
PRESENTÉE AU STUDIO D'ART
ET ACTION 86 RUE LEPIC LE
SAMEDI 30 DÉCEMBRE 1922
À 21 H 180TH SEANCE CHANTS
D'HONEGGER BLANCS-ET-NOIRS
DE FRANS MASEREEL AVEC LE
POLICHINELLE ET MAITRE-DIEU
L'ILLUSION ET LA VERITE AINSI
QUE TOUS LES AUTRES PAR BAC
CHABROL, DAX, CHARNY-CHRISTEL
BARTHET, DAPOIGNY, DAISY DESLYS
DATHYS, JOUBIN, LEVEN, MARNES
PEN, DOLOUNE ET CEUX D'A & A

2 INVITATIONS

L. J. DENTIS

ALFRED DÖBLIN

November 1918
Eine deutsche Revolution
Karl und Rosa

FISCHER KLASSIK

تصویر جلد مربوط به یکی از چاپ‌های آلمانی رمان نوامبر ۱۹۱۸ است

رمان‌های آلفرد دوبلین

Alfred Döblin, *Novembre 1918, une révolution allemande*, Agone, Marseille, 2010.
Alfred Döblin, *Wallenstein*, Agone, Marseille, 2012.

پیش آمده که نویسنده‌بی به‌رغم اهمیت آثارش و برجستگی کارش کمتر شناخته شده باشد. آلفرد دوبلین، نویسنده‌ی آلمانی، بی‌تردید یکی از این زمره است. دوبلین که ستایش برتولت برشت و گونتر گراس را برانگیخته، نویسنده‌ی رمان‌های حماسی و بزرگی در زبان آلمانی است که هم از حیث تاریخی و هم از بابت مضمون شهری‌شان تاثیرگذار بوده‌اند. از میان رمان‌های تاریخی او می‌توان به نوامبر ۱۹۱۸ اشاره کرد در چهار مجلد که جلد چهارم‌ش با عنوان «کارل و رزا» شرح زندگی و مبارزه‌های کارل لیبکنشت و رزا لوکزامبورگ و انقلاب اسپارتاکستی ۱۹۱۸ آلمان است. یا والنشتاین که درباره‌ی جنگ‌های سی ساله‌ی ۱۶۱۸ تا ۱۶۴۸ اروپاست که جنگ‌های مذهبی بودند و اروپا را و نیمه‌ی از جمعیت آلمان را، در نتیجه‌ی خود جنگ و فجایع ناشی از آن چون قحطی و بیماری‌های همه‌گیر، به کام مرگ کشاندند. یا برلین آکساندر پلاتس که به فارسی هم برگردانده شده.

ALFRED DÖBLIN

Wallenstein

FISCHER KLASSIK

تصویر جلد مربوط به یکی از چاپ‌های آلمانی رمان والشتاین است

آلفرد دوبلین پزشک بود و مطبش را در محله‌ی فقیرنشین برلین دایر کرده بود و تا زمانی که در سال ۱۹۳۳ مجبور به تبعید شد در همان محله به مداوای بیمارانش می‌پرداخت (نویسنده‌ی چیره‌دست ایرانی، غلامحسین ساعدی، هم درست همین طور رفتار می‌کرد که یادش نیک است). موضوع رمان والشتاین فراتر از اینکه درباره‌ی آن جنگ باشد درباره‌ی موضوع قدرت و جاه‌طلبی است: دوبلین در این رمان نشان می‌دهد که چطور حرص پول و آز قدرت قاره‌یی را به ویرانی می‌کشاند و چطور فردیناند که برای پیروزی در جنگ به والشتاین جنگجو نیاز دارد، آن زمان که پیروزی به دست آمد، او را که جاه‌طلب می‌بیند با نقشه‌یی به قتل می‌رساند. رمان به خوبی مستند به وقایع تاریخی است و مشخص است که اگر نویسنده از این مقطع سیاه تاریخی می‌نویسد برای نشان دادن عمق تباهی مذهبی و ژرفای فساد قدرت جویی سیاسی است تا در نهایت داستانی بسراید برای رهایی.

فیلم (دی‌وی‌دی)

راهروی شیطان (۱۹۵۰)، ساخته‌ی آنتونی مان در تاریخ سینما جایگاه ویژه‌ی دارد. منتقدان آن را نخستین فیلم و فیلم وسترنی می‌دانند که از دریچه‌ی نگاه بومیان امریکا به مسأله‌شان پرداخته و دست‌کم بیست سال پیش از آنکه صنعت سینمای هالیوود نسل‌کشی سرخ‌پوستان را به رسمیت بشناسد به این موضوع به نحوی توجه کرده است. موضوع فیلم بی‌عدالتی جامعه در حق سرخ‌پوستی است به نام لانس پول. او که سرباز شجاعی ست که در جنگ داخلی مدال شجاعت دریافت کرده، پس از جنگ، با خیالی آسوده به خانه برمی‌گردد تا در زمین اجدادی‌اش به آرامی زندگی‌اش را بگذراند اما با واقعیتی شوکه‌کننده روبه‌رو می‌شود؛ زمینش غصب شده و چون سرخ‌پوست است نمی‌تواند هیچ‌گونه اقدام قانونی برای بازپس گرفتن زمینش بکند. جنگ داخلی در بخشی از امریکا باعث پیشرفت اجتماعی شده اما تبعیض نژادی در اعماق این جامعه همچنان وجود دارد.

جالب است که فیلم در دوران مک‌کارتیسم ساخته شده و هنرپیشه‌ی نقش اول، رابرت تیلور، کسی بود که با حضور در کمیته‌ی مک‌کارتی چند تن از

همکاران خود را به ظن داشتن گرایشهای کمونیستی لو داده بود اما اینجا کارگردان فیلم، آنتونی مان، از او در نقشی استفاده می‌کند که عریان‌کننده‌ی تبعیض نژادی در تاروپود جامعه‌ی سرمایه‌داری امریکا است. فیلمی مترقی بر خلاف رفتار واپسگرای هنرپیشه‌ی نقش اولش در زندگی شخصی.

هاوارد زین، تاریخدان برجسته‌ی امریکایی و نویسنده‌ی اثر سترگ تاریخ مردمی امریکا در جایی می‌نویسد: «دولت امریکا بیش از چهارصد پیمان با سرخ‌پوستان بومی منعقد کرده اما حتا به یکی از آنها هم عمل نکرده است.» چیزی که با دیدن راهروی شیطان کاملاً حس‌اش می‌کنیم.

ناشر دی‌وی‌دی این فیلم کتابچه‌ی هم با آن منتشر کرده که برنار آیزنشتین، منتقد فیلم فرانسوی، از جمله در آن می‌نویسد: «راهروی شیطان ژانر وسترن را متحول کرد. دیگر مسأله‌ی وسترن گستراندن اسطوره‌ی غرب نبود بلکه دغدغه‌اش شد جست‌وجو برای پیدا کردن وقایع تاریخی که پیشتر فیلم‌های همین ژانر پنهان‌شان می‌کردند.»

Copyright 1930 Loew's Incorporated

Country of Origin U. S. A.

3

Property of National Screen Service Corp. Licensed for display only in connection with the exhibition of this picture at your theatre. Must be returned immediately thereafter.

M-G-M's presents

DEVIL'S DOORWAY

STARRING

ROBERT TAYLOR

A METRO-GOLDWYN-MAYER PICTURE

50 / 275

Devil's Doorway; Anthony Mann, Classics Confidential DVD, 116 min.

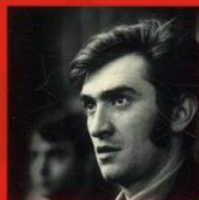
دو فیلم و یک کتاب

کتاب سیتروئن از نگاه آنها که ساختندش، یک قرن کار و مبارزه، که تألیفی است جمعی از کارگران شرکت اتومبیل سازی سیتروئن، به چگونگی ایجاد این کارخانه و تاریخ مبارزه های کارگری در آن می پردازد. خلاصه آنکه آندره سیتروئن، مالک کارخانه، در زمانی که مدیر بخش اتومبیل شرکت فرانسوی مورش (Mors) بوده برای بازدید از پیشرفت شتابان شرکت فورد در سال ۱۹۱۲ به امریکا می رود و آنجا با اصول تیلوریسم آشنا می شود. او که تفاوت غیر قابل مقایسه ای در میزان تولید فورد، با ۱۶۰ هزار دستگاه در سال، و تولید شرکت مورش، با ۲۸۰ دستگاه دست ساز در سال، می بیند در بازگشت تصمیم می گیرد اصول تیلوریسم را در شرکت تازه تأسیس اتومبیل سازی خودش، سیتروئن، پیاده کند که عبارت اند از: بهره وری و استاندارد سازی تولید، تولید انبوه، و استفاده از خط مونتاژ. به این ترتیب در طی سال های آتی سیتروئن تبدیل به یکی از غول های صنعت اتومبیل سازی می شود با ۸ کارخانه در پاریس و حومه و ۲۸ هزار حقوق بگیر و تا سقف تولید ۹۵ هزار اتومبیل در سال. این از این. اما هیچ یک از این تحولات بدون استثمار و ایجاد دردهای فراوان برای کارگران ممکن نبوده است. بخش اعظم کتاب به شرح سازماندهی و روش های مبارزه ای کارگران از نسل های مختلف می پردازد.

Collectif, Citroën par ceux qui l'ont fait. Une siècle de travail et de luttas, L'Atelier, Ivry-Sur-Seine, 2013.

CITROËN

PAR CEUX QUI L'ONT FAIT

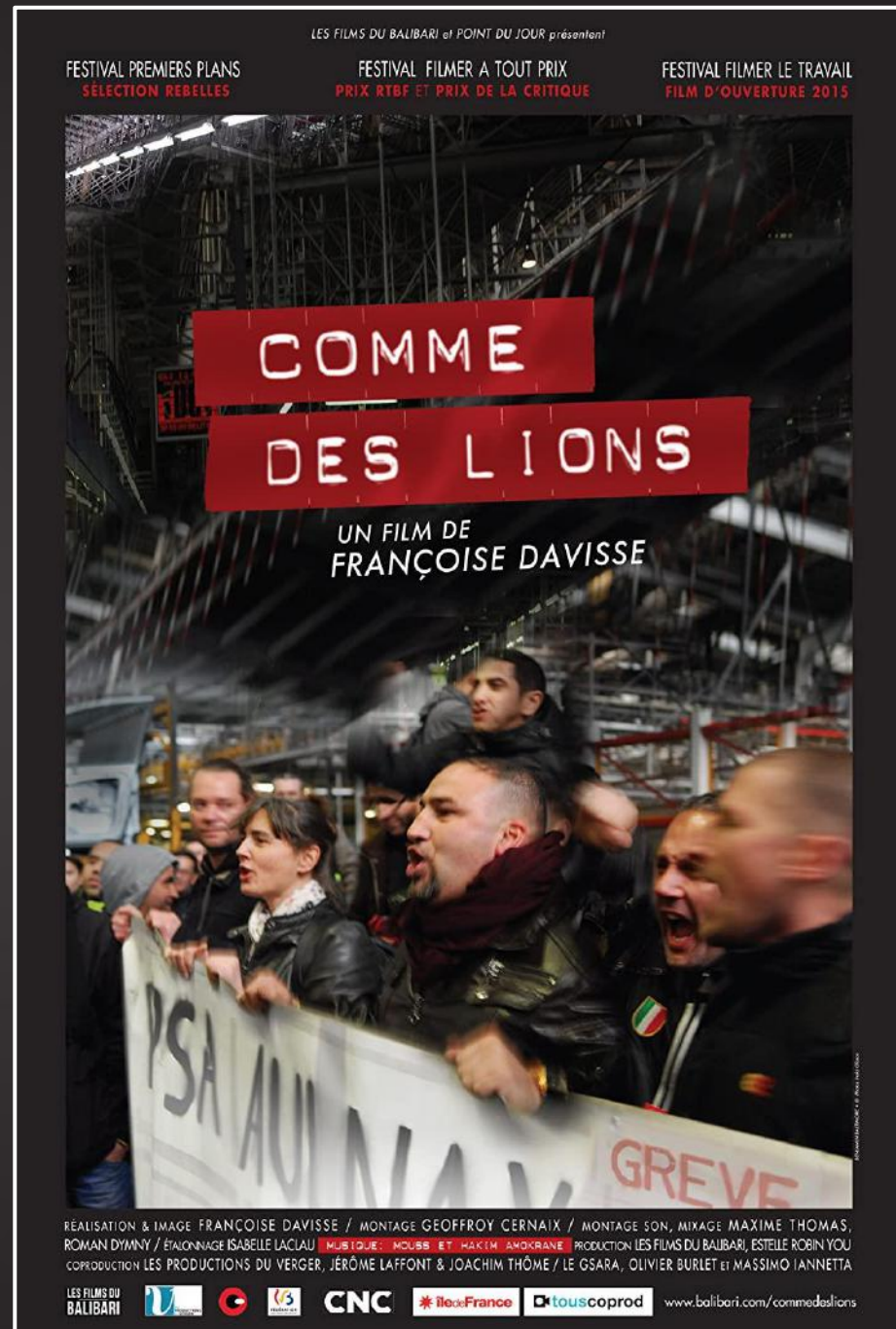

UN SIÈCLE DE TRAVAIL
ET DE LUTTES

DE L'ATELIER
LES ÉDITIONS

Editions

فیلم مثل شیرها ساخته‌ی خانم فرانسواز داویس، شرح مستندِ یکی از همین مبارزه‌ها در سال‌های گذشته‌ی نزدیک (۲۰۱۱-۲۰۱۳) در یکی از کارخانه‌های حومه‌ی پاریسِ سیتروئن است. عنوان فیلم از شعار اصلی کارگران گرفته شده: «مثل شیر می‌رزمیم».

LA BALLADE DES GM&S

REVOLT CINEMA & ARTE FRANCE PRÉSENTENT

ON VA TOVT PÉTER - BLOW IT TO BITS -

UN FILM DE LECH KOWALSKI

quinzaine
DES RÉALISATEURS
CANNES 2019

CAMERA LECH KOWALSKI MONTAGE LECH KOWALSKI & CORIE ALLARD MONTAGE ET MIXAGE JON THOMAS PRODEL
STYLING JACQY LOPESCHER MUSIQUE COMPOSITEUR DAN NITELAYON CHANSON MARC-ANTOINETTE PHILIPPE BOUFIARD
COIFFEURS LES CAUCES ADMINISTRATION DE PRODUCTION GILLES BARRON CONSULTANT ARTISTIQUE LUCAS MULLER
CONSEILLANT EN PRODUCTION MARCELLE KINCHET LABORATOIRE AUDIO WALT MARIE ANGE BOUSSEAU
PRODUCTION REVOLT CINEMA PRODUCTION ELIAS ALLARD EN COOPÉRATION AVEC ARTE FRANCE
UNION GÉNÉRALISTE ET CULTURE FRANÇAISE PUBLIUM - SERVICES DE PRODUCTION L'AMBI GÉNÉRALISTE

FRANCE 2 ARTE MCM ANGOA PROREP M7

فیلم فیلمساز لهستانی، لئخ کووالسکی، همه چیز را به هوا خواهیم فرستاد، داستان فراخوان کارگران به ویران کردن کارخانه را باز می گوید. کارگران کارخانه‌ی ساخت لوازم جانبی اتومبیل تهدید به خراب کردن کارخانه می کنند، بلافاصله رسانه ها جذب موضوع می شوند و این هدف کارگرا بوده تا ژرفای مشکلاتشان را رسانه یی کنند. چیزی که فیلم کووالسکی را برای من جذاب کرد، این بود که او در طی نبردی که ماه ها طول کشیده با کارگران زندگی کرده و نکته ی اصیل و دست اول و راه گشایی را در جنبش های کارگری مدرن پیش چشم مان می گذارد: در جریان این نبرد، با یک رهبر، سازمان دهنده، یا یک چهره ی کاریزماتیک طرف نیستیم، کارگران همه با هم در سطحی برابر تصمیم گیری می کنند و کارها را پیش می برند. شاهد دیگری بر این واقعیت که دوران چهره سازی و تصمیم گیری از بالا در کار جمعی و حرکت های اجتماعی به سر آمده است.

On va tout péter, Lech Kowalski, France, 2019.

DOSSIER D'ÉTRANGER

Fiches

Annie Cohen-Solal

UN
ÉTRANGER
NOMMÉ
PICASSO

Nom **RUIZ PICASSO, dit PICASSO, PABLO**
 Prénoms **PABLO**
 Né le **25-10-81 • Malaga PEINTRE**

74.664

fayard

برنامه‌ی رادیویی - معرفی کتاب

بعد از ظهر یکشنبه‌ی آخر ماه ژوئن در رادیو فرانس کولتور (رادیو فرهنگ فرانسه، چه بسا از بهترین رادیوهای فرهنگی امروز)، برنامه‌ی شنیدنی برگزار شد که در آن از مؤلف کتاب بیگانه‌ی به نام پیکاسو، دعوت شده بود تا از کتابش بگوید. انی کوهن - سولال، خانم نویسنده‌ی کتاب، البته بیشتر از پیکاسو گفت و هرچه گفت نشان از وجاهت و اهمیت این نقاش بزرگ داشت. اینکه پیکاسو با چه مهارت و ظرافتی در فرانسه‌ی جنگ‌زده (جنگ‌های جهانی و سپس جنگ سرد) و در شرایطی که این کشور میزبان خوبی برای پناهنده‌های بیگانه نبوده، موفق می‌شود خودش و هنر تحسین‌برانگیزش را تحمیل کند و به همین ترتیب رابطه‌اش را با حزب کمونیست فرانسه تنظیم کند. اینکه چطور در حالی که با سخاوتمندی به حزب کمک مالی می‌کند (در یک مورد نزدیک به ۲۰۰ هزار فرانک که مبلغ زیادی است، حتا هنوز هم) و از در اختیار گذاشتن هنرش برای یاری به حزب دریغ نمی‌کند اما فاصله‌اش را و استقلالش را هم حفظ می‌کند. در برنامه، نامه‌ی از شهردار کمونیست شهر بندری کوچک بولوین سور مر (Boulogne Sur Mer) خوانده شد که به پیکاسو می‌نویسد:

«رفیق پیکاسو، درخشان‌ترین هنرمند حال حاضر، سپاس بیکران مرا از اینکه پذیرفتید در شهر کارگرنشین ما نمایشگاهی از آثارتان برگزار کنید پذیرا باشید. من این فرصت را که به مردم شهر کوچکی که ساکنانش بیشتر ماهی‌گیر و کارگر بارانداز هستند و شاید در زندگی‌شان هیچگاه نتوانند حتا به پاریس سفر کنند،

